

سخن ثبوتی در آیین گرامیداشت روز ابوریحان بیرونی، تجلیل از پژوهشگران جوان برجسته کشور در رشته‌های

علوم پایه

فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران

۳۰ خرداد ۱۳۹۸

حیف که شاگردان ابوریحان بیرونی مکتب او را دنبال نکردند

یوسف ثبوتی، رئیس گروه علوم پایه فرهنگستان علوم نیز در این مراسم ضمن ابراز تأسف از اینکه شاگردان ابوریحان بیرونی مکتب او را دنبال نکرده‌اند، خاطر نشان کرد: خاصیت متمایزکننده بیرونی نسبت به سایر دانشمندان این بود که به مشاهده اهمیت می‌داد و پیشرفت‌های علمی از زمانی محقق شد که دانشمندان همه چیز را به محک آزمایش گذاشتند.

یوسف ثبوتی با بیان اینکه پایان قرن ۱۹ از زمان‌های تحول اساسی در علم فیزیک بوده است، توضیح داد: در آن زمان سوال این بود که الکترومغناطیس در چه محیطی منتشر می‌شود، چرا که هر موجی در محیط انتشار می‌یابد و در آن زمان نیز پنداشته می‌شد که موج الکترومغناطیس باید در اتر منتشر شود.

وی ادامه داد: تنها انیشتن بود که گفت فیزیک را بدون اتر از نو بنویسید و این سنت‌شکنی او و خارج شدنش از تفکر رایج به نظریه نسبیت خاص در سال ۱۹۰۵ منجر شد.

رئیس گروه علوم پایه فرهنگستان علوم همچنین به دومین سنت‌شکنی انیشتن در سال ۱۹۱۶ که به نظریه نسبیت آن منجر شده نیز اشاره کرد و گفت: در آن زمان انیشتن مطرح کرد که فضا - زمان باید از حضور ماده و انرژی تأثیر پذیرد و اینکه بگوییم چیزی از سایر چیزها تأثیر نمی‌پذیرد تفکر علمی نیست.

ثبوتی خاطر نشان کرد: خاصیت ابوریحان بیرونی که او را از سایر دانشمندان متمایز می‌کند اهمیتی است که این دانشمند ایرانی برای مشاهده قائل می‌شد. در آن زمان بین دانشمندان رایج بود که تفکر و تعقل به پیشرفت علمی منجر می‌شود و آن‌ها کمتر به پیرامون خود توجه داشتند در حالی که بیرونی همه چیز را به محک آزمایش می‌گذاشت.

وی ادامه داد: همه پیشرفت‌ها در علوم فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی، و زمین‌شناسی، و تکنولوژی‌هایی که به دنبال پیشرفت در این علوم پدید آمده، از زمانی شروع شد که افرادی همچون گالیله، کوپرنیک، و نیوتن همه چیز را به محک آزمایش می‌گذاشتند.

ثبوتی در پایان اظهار کرد: حیف آنکه شاگردان ابوریحان بیرونی مکتب او را دنبال نکردند.